

Ο Δεληκάρης είναι ο

Τσε

του ποδοσφαίρου

ΦΩΤΟ: ΧΑΡΗΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ο συγγραφέας Αλέξης Σταμάτης συναντάει τον Γιώργο Πανταγιά και μιλάνε για ποδόσφαιρο, πολιτική και τις δύσκολες γειτονίες του Πειραιά.

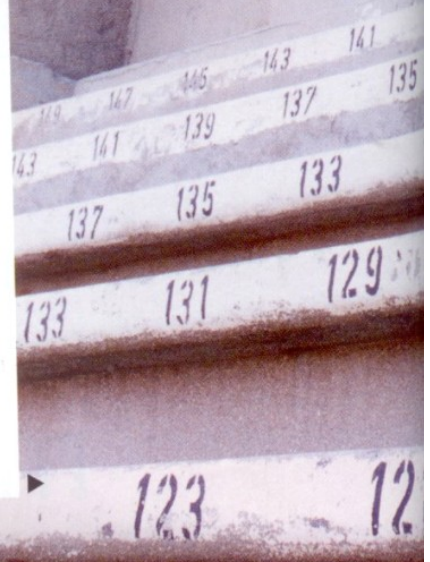
Κατεβαίνοντας τις σκάλες δεξιά από την είσοδο του Μεγάρου Μαξίμου ένωθα την έξαψη κάποιου που καταδύεται στα σπλάχνα της εξουσίας. Ωστόσο, το θέμα που αντίκρισα έμοιαζε σε μια συνηθισμένη εικόνα ενός οργανωμένου γραφείου οποιασδήποτε επιχείρησης.

Όσο για τον κάτοικο του υπογείου, τον πολυσυζητημένο κύριο Γιώργο Πανταγιά, καμία σχέση δεν είχε με τη στερεότυπη εικόνα ενός συμβούλου Τύπου του πρωθυπουργού. Αφήστε δε ότι με κέρδισε στο πεντάλεπτο, όταν έβγαλε από την τσέπη το ισχυρό επικοινωνιακό χαρτί Ολυμπιακός, για να με κατακτήσει ολοκληρωτικά όταν προχώρησε και στο παρασύνθημα Δεληκάρης! Ανεπιτήδευτος, με ανανεωμένο λουκ –γένια τριών ημερών– και με ένα κινητό να χτυπάει κάθε τρία λεπτά («Στο γραφείο, μιλάω 2 ώρες τη μέρα στο κινητό και δύο στο σταθερό», με πληροφόρησε).

Ο Γιώργος Πανταγιάς εγκαταστάθηκε στο Μαξίμου αμέσως μετά την ορκωμοσία του κ.

Κ. Σημίτη ως πρωθυπουργού της χώρας. Από τότε διατηρεί αμετακίνητα το γραφείο του στο δεξιό υπόγειο του παραδοσιακού κτιρίου που βρίσκεται πλάι στο Προεδρικό Μέγαρο. Από τα πρώτα που έμαθα συζητώντας μαζί του είναι ότι ζει στον Κορυδαλλό και πως πίνει ρετσίνα στη Δραπετσώνα στις ταβέρνες του Κατσόγιαννου και του Γιάννου ή στα Μπακαλιαράκια του Ρήγα στον Κορυδαλλό. Πολυσχιδής και πολύπλευρος, συνδυάζει τον αγώνα για την ευρωπαϊκή διάσταση της Ελλάδας με την αρθρογραφία για τον Τσε, τη λατρεία για τον Ολυμπιακό και την αδυναμία για τον Γιώργο Νταλάρα. Πρόσφατα κυκλοφόρησε και το τελευταίο του βιβλίο «Τα διάφανα τείχη» από τις εκδόσεις Καστανιώτη.

Είστε Πειραιώτης; Γεννήθηκα στο χωριό Χάρκια Ρεθύμνου, ακριβώς μετά το Αρκαδι. Όταν ήμουν 8 χρονών, ήρθαμε στον Πειραιά με όλη την οικογένεια, όπου μένω αισίως 35 χρόνια –πιο συγκεκριμένα σε μια λαϊκή γειτονιά, τον Κορυδαλλό.

Οπότε είστε Προοδευτική; Από μεγάλες ομάδες είμαι Ολυμπιακός, από μικρές Προοδευτική! Μια και μίλησα για τη μετακόμισή μου στον Πειραιά, θυμάμαι όταν πρωταγόνισα την Αθήνα, την Ακρόπολη, τον Λυκαβηττό, φαίνεται ότι μου έκανε τόση εντύπωση, που γύρισα και είπα στη μητέρα μου: «Α! Σε τι μεγάλο χωριό ήρθαμε!»

Σχολείο πήγατε στην περιοχή; Ναι, ωστόσο τη χρονιά που πέθανε ο πατέρας μου, όταν ήμουν 15, αναγκάστηκα να πάω στο νυχτερινό της Νίκαιας. Ήταν από τα ιστορικότερα νυχτερινά της Αττικής, πολλοί απ' όσους πέρασαν από εκεί έχουν σήμερα μια σημαντική θέση στην κοινωνία. Στο νυχτερινό πήγα για να υπάρξει μια οικονομική στήριξη στην οικογένεια, γιατί είχαν μείνει μόνο γυναίκες. Οι τρεις αδερφές μου και η μητέρα μου.

Πολύ σκληρή ηλικία για ένα παιδί να χάσει τον πατέρα του... Ναι, είναι το πιο δυσάρεστο γεγονός που μου έτυχε στη ζωή.

Το πιο θετικό γεγονός της ζωής σας ποιο είναι; Η γέννηση των δυο παιδιών μου.

Θεωρείτε ότι ωριμάσατε νωρίς; Όταν μπαίνεις στην παραγωγή από 15 ετών, αναγκάζεσαι. Έκανα πολλές δουλειές, από συνεργεία μέχρι δουλειά στα ναυπηγεία στο Πέραμα. Μια δοκιμασία αρκετά επώδυνη, η οποία σε ωριμάζει, σε κάνει και λίγο σκληρό. Ήταν μια πολύ βίαιη ωρίμανση. Δύσκολο να εκτελείς χρέη πατέρα στα 15...

Πώς ήταν τα πράγματα έξω από το σπίτι; Υπήρχε η παρέα, οι αλάνες και βέβαια ήταν και ο Ολυμπιακός.

Για εποχή Γουλανδρή μιλάμε, ε; Στη χρυσή εποχή του Γουλανδρή, το δεύτερο σπίτι μου ήταν ο Ολυμπιακός. Πρόσφατα, μάλιστα, μου δόθηκε η ευκαιρία να συναντήσω την πιο σαγηνευτική προσωπικότητα της εποχής, τον Γιώργο Δεληκάρη.

Ομολογώ ότι ζηλεύω αφάνταστα! Τον ψάχνω κι εγώ πολύ καιρό... Πώς τον συναντήσατε; Πριν από χρόνια είχε ανοίξει μια ψαροταβέρνα στον Πειραιά, στην Καλλιπόλη. Για μένα ήταν Το ινδαλμα. Ήξερα τον χαρακτήρα του, ήταν ένας άνθρωπος κλειστός και μου είχε προκαλέσει το ενδιαφέρον. Μέσω ενός φίλου που τον ήξερε κανονίσαμε μια συνάντηση. Του είπα ιστορίες που είχα βιώσει στα γήπεδα, μάλιστα όχι μόνο στους αγώνες. Πολλές φορές την εβδομάδα πήγαινα και στις προπονήσεις στο βοηθητικό του Καραϊσκάκη.

Γιατί σας άρεσε τόσο πολύ ο Δεληκάρης; Ήταν μια ξεχωριστή μορφή. Όχι μόνο επει-

δή ήταν ένας πολύ καλός μπαλαδόρος, αλλά γιατί ήταν ένας ανυπότακτος. Φαντάζομαι, στα μάτια μας ήταν τότε ο Τσε του ποδοσφαίρου...

Αν και εμένα μου έκανε μια μείξη μεταξύ Τζορτζ Μπεστ και Τζιμ Μόρισον... Ναι, ο Τσε της μπάλας. Άφθαρτος. Όπως ο Τσε που άφησε τη «λάντζα» της γραφειοκρατίας στον Κάστρο. Ο Δεληκάρης ήταν μια γοητευτική, ανυπότακτη φιγούρα στα όρια του ατίθασου, δεν κώλωνε ποτέ, έπαιζε εντελώς διαφορετικά από τους άλλους. Του άρεσαν και τα μπουζούκια, ήταν μάγκας.

Πώς αισθανθήκατε όταν πήγε στον Παναθηναϊκό; Το πήρα με βαριά καρδιά, αλλά τότε είχαμε μεγαλώσει και είχαν απομυθοποιηθεί λίγο τα πράγματα.

Ολυμπιακός σήμαινε τότε συλλογικό εγώ. Ναι, εμείς ήμασταν οι «ντότιοι», οι «από κάτω», οι «πληβείοι» του Πειραιά και της επαρχίας. Σε αντίθεση με τους «άλλους»,

Είχα στο δωμάτιό μου αφίσα του Τσε και δίπλα όλη την ιστορική εντεκάδα του Ολυμπιακού: Γιούτσος, Γκλέζος, Σιώκος, Γκαϊτατζής, Αγγελής, Συνετόπουλος...

τους κυριλέδες, τους «πρωτεουσιάνους» του Παναθηναϊκού.

Ξεχωρίζαν δηλαδή οι οπαδοί, νομίζετε...

Τον Ολυμπιακό τον καταλάβαινες από ένα μίλι μακριά! Ντόμπρος, λαϊκός, μπεσαλής, φωνακλάς, συναισθηματικός και... φτωχός!

Κι ο Παναθηναϊκός; Καλοντυμένος, λίγο κρούκωλος, συνήθως χαμηλών τόνων, πιο... σοβαρός και... πιο πλούσιος!

Πώς βιώνατε τον έρωτα τότε; Την εποχή εκείνη, ο έρωτας για μας ήταν συνώνυμο της εξέγερσης, της επανάστασης, αλλά και της μαγκιάς. Τον βιώναμε με ένα δικό μας τρόπο, πιο γήινα. Ήμασταν παιδιά που μεγαλώσαμε σε ένα τελείως διαφορετικό κοινωνικό περιβάλλον από το σημερινό. Θυμάμαι ότι όλες οι κοπάνες που κάναμε από το σχολείο ήταν για ραντεβού.

Τότε οι γυναίκες ήταν και πιο φίλες των ανδρών, δεν τονίζονταν τόσο οι αρχέγονοι ρόλοι, έως και ντύνονταν σχεδόν το ίδιο...

Ναι, υπήρχε μια άνεση στην επικοινωνία, δεν υπήρχε ενοχοποίηση, ζούσαμε και χαιρόμασταν τον έρωτα ως ελεύθερα πουλιά.

Και πώς μπαίνει η πολιτική σε όλα αυτά; Στον κύκλο της πολιτικής μπήκα μέσα από

πολιτιστικούς δρόμους, από τραγούδια του Θεοδωράκη και του Χατζιδάκι, που με είχαν βάλει σε μια κατεύθυνση προβληματισμού. Ήταν η πρώτη αιτία πολιτικής ωρίμανσης. Στην αρχή εντάχθηκα σε σχήματα της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς. Ήταν μια μεγάλη περιπλάνηση, δεν αισθανόμουν, φαίνεται, πουθενά καλά. Πέρασα από σχήματα τροτσκιστικά, μασοϊκά, ύστερα ανέταχτα, ώσπου το '79, σε ηλικία 21 ετών, εντάχθηκα στο ΠΑΣΟΚ. Η δεύτερη αιτία ωρίμανσης ήταν η ανάγκη να μπω στην παραγωγή και η τρίτη ήταν ο τρόπος που ζούσαμε το γήπεδο, τον έρωτα, τα πάθη.

Το σπίτι σας τι ήταν πολιτικά; Κεντροαριστεροί, βενιζελικοί θα έλεγα...

Και οι σπουδές; Ο χώρος των σπουδών ήταν η άλλη περιπλάνηση. Στην αρχή ήθελα να γίνω ζωγράφος, γράφτηκα στη Σχολή Δοξιάδη, όμως είχα μια τάση φυγής... Στη συνέχεια ήθελα να γίνω σκηνοθέτης, πήγα

στη Σχολή Σταυράκου, έφυγα κι από εκεί και στο τέλος κατέληξα στις Πολιτικές Επισημίες, όπου πήγα μόνο δύο χρόνια.

Ξέρω ότι θεωρείτε την πολιτική ως κάτι σημαντικότερο από μια τεχνική εξουσία... Είχα πάντα υπόψη μου μια μεγάλη φράση του Νίτσε: «Έχουμε την τέχνη για να μην πεθάνουμε από αλήθεια». Η πολιτική τελικά δεν είναι μια υπόθεση των τεχνικών της εξουσίας, δεν είναι συνώνυμη των μηχανισμών που έχουν τα κόμματα, ούτε των παρασκηνίων. Την πολιτική την έβλεπα από τότε και θέλω να τη βλέπω και τώρα ως περιπέτεια ιδεών. Εξ ου και ο υπότιτλος του τελευταίου μου βιβλίου.

Δεν είναι λίγο ρομαντική αυτή η θεώρηση σήμερα, όπου ο σκελετός των μηχανισμών φαίνεται από μίλια μακριά; Ίσως, αλλά νομίζω ότι η πολιτική είναι μια πράξη χειραφέτησης της ανθρωπίνης ύπαρξης, αλλά και η συνειδητή παρέμβαση στις αυθόρμητες διεργασίες της πραγματικότητας.

Σωστά, αλλά ως τέτοια δεν οφείλει να έχει την ανάλογη αισθητική; Σήμερα, δυστυχώς, η πολιτική κάποιες φορές γίνεται κιτς, γίνεται πολιτική των κραυγών, του ψιθύρου

ή της λάμψης. Η πολιτική θα πρέπει να είναι μια απελευθερωτική πράξη.

Ποιοι ήταν οι ήρωες της καθημερινότητάς σας; Τότε ήταν οι μεγάλοι, ο Τσε, ο Μαρξ...

Στο δωμάτιό σας είχατε την αφίσα του Τσε δίπλα σε αυτή του Δεληκάρη; Τον Τσε και δίπλα όλη την ιστορική ομάδα του Ολυμπιακού: Γιούτσος, Γκλέζος, Σιώκος, Γκαϊτατζής, Αγγελής, Συνετόπουλος...

Αμέσως μετά τη μεταπολίτευση επικρατούσε μια εξωστρεφής ατμόσφαιρα... Φίλοι χτυπούσαν το κουδούνι απροειδοποίητα, υπήρχε μια άλλη άνεση... Βγαίναμε από τον εσωστρεφή κόσμο της χούντας. Βιβλία, ταινίες, θέατρο, υπήρχε ένα κλίμα που συνέδεε την πολιτική με την τέχνη. Η γενιά μου τα έζησε πολύ έντονα όλα αυτά. Υπήρχε μια διάθεση πανηγυριώτικη. Τότε ήμασταν αλάνια. Δεν μέναμε καθόλου σπίτια μας, γυρίζαμε συνέχεια.

Επανάσταση και έρωτας... Κύριε Πανταγιά, πώς σας φαινόταν ο Ανδρέας τότε;

Ήταν ένα πρόσωπο που με έλκυε. Ένας χαρισματικός άνθρωπος, μια φιγούρα πολλαπλά ενδιαφέρουσα. Επιστρέφοντας το '74, είχε συνεχώς στη φρασεολογία του την έν-

νοια της καταπολέμησης του πολιτικού κατεστημένου της εποχής. Η διαδρομή του φυσικά ήταν από πολύ παλιά, ξεκινούσε από τον τροτσκισμό, μια πολιτική δραστηριότητα έξω από τα κατεστημένα, ήταν ο αυπτότακτος του συστήματος.

Για ένα νέο παιδί δεν ήταν λίγο συντηρητικό να μπει στο ΠΑΣΟΚ; Ο Ανδρέας προσέδιδε στο ΠΑΣΟΚ μια επαναστατικότητα, ένα ριζοσπαστισμό που με γοήτευε. Ήταν κάτι φυσικά που έλειπε από πολλά στελέχη του ΠΑΣΟΚ της εποχής, που προέρχονταν από την Ένωση Κέντρου. Προσωπικά ξεκίνησα από απλό μέλος του κόμματος στον Πειραιά. Έκανα μια διαδρομή στον χώρο, με αποτέλεσμα κάποια στιγμή να βρεθώ για 10 χρόνια –μεταξύ '83-'93– αναπληρωτής γραμματέας του τομέα διαφώτισης του κόμματος. Ήταν χρήσιμος και καθοριστικός τομέας, ένα εργαστήριο ιδεολογικών ζυμώσεων από το οποίο αποκόμισα πολλά. Από το '96 είμαι στη σημερινή μου θέση.

Με το που μπήκατε, σε δυο χρόνια το κόμμα σας έγινε εξουσία. Όταν πρωτομήκα, θυμάμαι μια φράση που μου είπε ένας φίλος μεγαλύτερης ηλικίας, παλιός ΕΔΑίτης:

«Εμείς, φίλε, μπήκαμε στην πολιτική μαγκάκια. Πρέπει να μείνουμε και μάγκες». Πειραιώτικη φράση που μου άρεσε.

Παραμείνατε μάγκες, κύριε Πανταγιά; Αυτό το αφήνω στους άλλους να το κρίνουν.

Κάνατε πάντα παρέα με μεγαλύτερους... Ναι, είναι μάλλον εξηγήσιμο. Η απουσία του πατέρα μου με ωρίμασε και μπήκα σε περίγυρο μεγαλύτερων.

Παντρευτήκατε μικρός; Ναι, σε σχετικά νεαρή ηλικία, 28 ετών. Έκανα παιδιά όμως μεγαλύτερος. Οι δυο γιοι μου, ο Νικόλαος και ο Αλέξανδρος, είναι 4 και 5 ετών.

Είναι γαύροι, υποθέτω... Τους έχω κάνει φανατικούς, με αποτέλεσμα πολλά πρωινά να έχουμε καβγάδες γιατί θέλουν να πάνε στο σχολείο με τη φανέλα του Ολυμπιακού. **Κύριε Πανταγιά, πώς ένας άνθρωπος που έχει μεγαλώσει στον Πειραιά και στις αλάνες, σε ένα κλίμα καλώς εννοούμενης μαγκιάς και έντασης, μπορεί να τα καταφέρει σε μια ιδιαίτερα ευαίσθητη θέση, όπου οφείλει να κρατά ισορροπίες, να είναι ψύχραιμος, να μην αντιδρά παρορμητικά;** Όταν μου δόθηκε η μεγάλη αυτή ευκαιρία να αναλάβω τη συγκεκριμένη θέση, ►

σκέφτηκα ότι θα έχω τη δυνατότητα να συλλέξω πολλές εμπειρίες, κάτι που μου αρέσει. Επίσης, είναι και μια μεγάλη ευκαιρία να απομυθοποιηθεί κανείς την εξουσία, ζώντας στον πυρήνα της. Οφείλω να έχω, και έχω, μια διακριτή απόσταση, και γιατί με ισορροπεί, και γιατί δεν με αφήνει να διολισθησω.

Όταν βγαίνει δηλαδή το μάγικο στοιχείο, το καταπιέζετε; Μην ξεχνάτε ότι είμαι Κρητικός κι έχω κι εγώ τις εκρήξεις μου! Αν μιλήσετε με δημοσιογράφους που συνεργάζομαι καθημερινά, θα σας πουν ότι έχω υπάρξει και οξύθυμος, και πολύ έντονος. Παρακολουθώντας κάποιος την πολιτική μου διαδρομή, θα δει πως δεν διστάζω να μιλήσω ακόμα και ξέροντας πως η άποψη θα δημιουργήσει εντάσεις.

Στα χτυπήματα κάτω από τη μέση πώς αντιδράτε; Ξέρω ότι ο χώρος της πολιτικής είναι ένα τοπίο όπου οι ανθρωποφαγίες είναι ισχυρές. Σημασία έχει πώς μπαίνεις εκεί μέσα και πώς θέλεις να διαχειριστείς την παρουσία σου σε αυτό τον χώρο εξουσίας. Την εξουσία δεν διστάζω να την προκαλέσω. Άλλωστε, την έχω αποκαλέσει κοκότα που έλκει επιβήτορες. Είναι ερμαφρόδιτη η εξουσία, ελκυστική σαν γυναίκα και σκληρή σαν το αρσενικό.

Θεωρείστε μέλος του «περιβάλλοντος» του πρωθυπουργού... Το μόνο περιβάλλον

γείωσ. Τα λέω όλα αυτά για να δείξω ότι δεν με ενοχλεί να αναφέρονται στο υπόγειο γραφείο μου στου Μαξίμου. Εδώ προσπαθώ να κάνω όσο το δυνατόν καλύτερα τη δουλειά μου.

Πώς βλέπετε τον ελληνικό πολιτισμό σήμερα; Η αλήθεια είναι ότι υπήρξε μια άνηση πριν από κάποια χρόνια, που ήταν ευθέως συνδεδεμένη με το περιβάλλον της εποχής εκείνης με τα έντονα πολιτικά γεγονότα. Είχαμε δύο νομπελίστες, πλούσια διαδρομή σε όλες τις τέχνες. Ύστερα διανύσαμε μια άλλη φάση, εκείνη που φωτογραφίζει ο Πορτοκάλογλου ως «της μεταπολίτευσης χαμένη γενιά»... Σήμερα είμα-

σε ό,τι είναι διαφορετικό. Το οφείλουμε και ως νέοι που μεγαλώσαμε με τον απόηχο του γαλλικού Μάη.

Δεν είναι όμως τυχαίο ότι πολλά από τα συνθήματα του γαλλικού Μάη έχουν πλέον υιοθετηθεί από τη διαφήμιση. Η πρόθεση ήταν επαναστατική, το αποτέλεσμα καταναλωτικό! Αυτό δείχνει όμως πόσο ισχυρά ήταν τα μηνύματα που εξέπεμψε ο Μάης. Πολλές φορές ισχυρά, μεγάλα μηνύματα προσπάθησαν να τα οικειοποιηθούν άλλοι με πιο συντηρητική θεώρηση των πραγμάτων, όμως εκείνα ήσαν τόσο ισχυρά, ώστε αποδείχθηκαν διαχρονικά.

Ποιες είναι η προσωπικές σας αναζητή-

ΑΓΑΠΗΜΕΝΑ

ΧΡΩΜΑ Το κόκκινο και το μαύρο. **ΚΤΙΡΙΟ** Τα παλιά κουτούκια του Πειραιά. **ΛΞΗ** «Αλλαγή». Εξ ου και το μύθο «Ό,τι δεν αλλάζει πεθαίνει». **ΤΡΑΓΟΥΔΙ** Ο «Παλιός στρατιώτης» του Γιώργου Νταλάρα, «Εγώ με την αγάπη μάλωσα» με τον Μανόλη Λιδάκη. **ΠΟΙΗΜΑ** Ο στίχος «Επέστρεψε και παίρνε με, αγαπημένη αίσθηση» του Καβάφη. **ΠΟΛΗ** Το Ρέθυμνο. **ΠΟΤΟ** Κρασί. **ΦΑΓΗΤΟ** Ελληνική κουζίνα και ιδιαίτερα τα μαγειρευτά. **ΗΡΩΑΣ** Ο Κοβάλσκι από το «Λεωφορείο ο Πόθος». **ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΟ** Αϊνστάιν. **ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΣΤΗΣ** Δελγκάρης.

ΜΕ ΜΙΑ ΦΡΑΣΗ

ΣΗΜΙΤΗΣ Η απόλυτη εμπιστοσύνη. **Κ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ** Στην απέναντι όχθη. Δεν υποτιμώ τους αντιπάλους. **ΠΑΓΚΑΛΟΣ** Κάποτε είχα πει ότι σε μια εποχή μετριότητας το να είσαι ευφυής είναι πρόβλημα. Αυτό εξακολουθώ να πιστεύω και σήμερα, αν και ο ίδιος έχει επιλέξει να ανήκει στους φανατικούς μου αντιπάλους. **ΑΝΤΖΕΛΑ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ** Μια λαϊκή και αυθεντική φιγούρα. **ΛΑΛΙΩΤΗΣ** Συνδυάζει την ποίηση με τον διαφορικό λογισμό. **ΤΣΑΚΑΣ** Δεν σπκώνει άλλα υποπροϊόντα η εποχή μας. **ΣΤΕΛΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ**

Η δύναμη μιας νέας γενιάς. **ΒΙΣΣΗ / ΒΑΝΔΗ** Ο συνδυασμός που σκοτώνει... **ΜΠΟΥΣ** Ρωτάτε ένα φανατικό οπαδό του Κλίντον. **ΜΠΙΝ ΛΑΝΤΕΝ** Ένα σκοτεινό πρόσωπο. **ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ** Η μεγάλη έκπληξη. **ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ** Κάποιος πρέπει να του μιλήσει για τον ορθολογισμό.

Θεωρώ τις υπόγειες διαδρομές της κοινωνίας απείρως πιο ενδιαφέρουσες από τις χαζοχαρούμενες κινήσεις των κεντρικών σκηνών

που ξέρω εγώ είναι το φυσικό περιβάλλον. Κι αυτό, όπως ξέρετε, κινδυνεύει από τις παρεμβάσεις όλων μας...

Ναι, αλλά ακόμα και σημειολογικά η χωροθέτηση του γραφείου σας στο μέγαρο της εξουσίας έχει κάποια φόρτιση... Μήπως το υπόγειο που βρισκόμαστε τώρα δεν είναι τυχαίο; Με τα υπόγεια έχω καλή σχέση. Έχω ζήσει σε υπόγειο διαμέρισμα. Έχω λατρέψει το «Υπόγειο» του Ντοστογιέφσκι. Θεωρώ τις υπόγειες διαδρομές της κοινωνίας και της ιστορίας απείρως πιο ενδιαφέρουσες από τις χαζοχαρούμενες κινήσεις των κεντρικών σκηνών. Θυμάμαι, ο Μαρξ έδινε την ευθύνη της ιστορίας σε ένα γερο-τυφλοπόντικα που έσκαβε υπο-

στε σε μια περίοδο που η ζωή έχει αλλάξει, η πολιτική έχει απαξιωθεί, υπάρχει μια φθορά των κομμάτων αλλά και μια κρίση της πολιτισμικής μας ταυτότητας.

Είδατε Big Brother; Είδα λίγο για μια φορά και μου προκάλεσε απέχθεια. Είναι ένα εμετικό πράγμα, πολύ βάρβαρο. Βλέποντάς το, αισθάνθηκα κάποια στιγμή ότι είχα στερέψει ως ανθρώπινη παρουσία.

Πώς σας φάνηκε που ο Νορβηγός υπουργός παραδέχτηκε ανοιχτά ότι παντρεύτηκε έναν άνδρα; Αυτά είναι στοιχεία που, θέλουμε δεν θέλουμε, μας αρέσουν δεν μας αρέσουν, υπάρχουν μέσα στη ζωή μας. Για να είμαστε μια κοινωνία σύγχρονη, θα πρέπει να είμαστε και ανεκτικοί απέναντι

σεις αυτό τον καιρό; Κλέβω ώρες για διάβασμα, γιατί είμαι πολύ απασχολημένος τελευταία. Ένα θεατρικό που μου άρεσε ήταν ένα παλιό του Γ. Σκούρτη, οι «Εκτελεστές». Επίσης το βιβλίο του Μίγγα «Σπανίως βρέχει στα νησιά» και του Δημήτρη Μητρόπουλου «Νησιά σαν σύννεφα». Μου άρεσε πολύ και η τελευταία ταινία του Γούντι Άλεν, η «Κατάρα του πράσινου σκορπιού».

Με τον χρόνο ποια είναι η σχέση σας; Μερικές φορές μελαγχολώ όταν βλέπω ότι ο χρόνος τρέχει. Ωστόσο, θέλω να βλέπω την ίδια τη ζωή με μια διαλεκτική σχέση, μακριά από μεταφυσικές, το μεταφυσικό κομμάτι προσπαθώ να το απωθώ.

Τι ζώδιο είστε; Σκορπιός. ΙΙ!